

Boerenzwaluw. (Foto: Arie Ouwerkerk)

Een (boeren)zwaluw maakt geen winter: PTT-december 2006

Ruim 400 tellers waren in december 2006 actief om in heel Nederland wintervogels en zoogdieren op te sporen voor het Punt-Transect-Tellingenproject (PTT). Alweer de 29e editie van deze langstlopende SOVON-telling, en wederom in samenwerking met het CBS. Maar was het eigenlijk wel winter?

Nauwelijks winter

De winter van 2006/07 was de zachtste ooit in Nederland sinds het begin van de metingen in 1706. Met gemiddeld 6,5 °C tegen een langjarig gemiddelde van 3,3 °C verbrak hij alle records. In de telperiode voor het PTT (15 december - 1 januari) waren de temperaturen echter gedaald tot waarden die normaal zijn voor de tijd van het jaar, met af en toe wat (nacht)vorst.

Soorten en aantallen

Er werden grote verschillen binnen Nederland zichtbaar. Een vogelaar in de Veluwe bossen telde 96 vogels verdeeld over 18 soorten op zijn route, iemand op Noord-Walcheren wist 3646 vogels in 97 soorten te verschalken, met Kleine Alk (2) en IJsdruiker (1) als parels aan de kroon. Gemiddeld telt een PTT'er op een dag zo'n 3200 vogels, verdeeld over 39 soorten. Op alle 404 routes samen werden 1,3 miljoen vogels in 182 soorten bij elkaar gesprokkeld.

Pap met krenten

Ook nu weer waren Smient en Kolgans de meest talrijke soorten, maar de nummers drie en vier waren een verrassing: Kievit en Spreeuw. Beide soorten profiteren van de reeks van zachte winters en vertonen al drie winters achter elkaar een stijgende index. Een andere bulksoort, de Meerkoeft, stond vorig jaar nog op nummer drie, maar kelderde naar plaats elf.

Leuke krenten in de pap waren IJsdruiker (3), Lepelaar (3), Roodhalsgans (2), Kuifzaagbek (1), Zeearend (2), Kraanvogel (2), Kluut (1), Pestvogel (1) en zowaar de eerste Kuifleeuwerik sinds 2000. Maar al bijna even zeldzaam worden Strandleeuwerik (4), Sneeuwgorst (5), IJsgors (zelfs niet gemeld), Ruigpootbuiserd (4) en Bonte Kraai (7).

Opmerkelijke trends

Echte wintergasten blijven weg, ter wijl zomergasten steeds meer proberen in eigen land te overwinteren. Tjiftjaf, Witte Kwikstaart, Waterral en Roodborsttapuit hielden het de afgelopen winter prima uit in eigen land. Zwartkop (3) en Zwarte Roodstaart (2) werden echter weinig gezien. Beide zilverreigers bleven in recordaantallen in Neder-

land hangen (figuur 1). Flinkke groepen Grote Zilverreigers werden gezien in gebieden die ook in voorgaande jaren hoge aantallen herbergden, zoals Vossemeer (17), Mijdrecht (15 en 9) en Lekkerkerk (9).

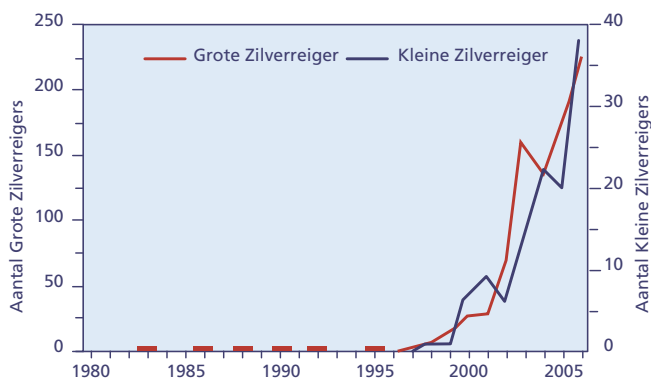
Echte invasiesoorten ontbraken ditmaal. Op de trektelposten waren in de herfst wel opvallend hoge aantallen genoteerd van Koperwiek, Kramsvogel en Vink, maar alleen voor de Vink was dit terug te vinden in verhoogde decembertellingen. De nogal slappe doortrek van Blauwe Kiekendief, Sijs en Klapekster weer spiegelde zich in lage PTT-aantallen.

Dat de winter recordzacht was, wordt het mooist geïllustreerd door de Boerenzwaluw die op 19 december rondvloog op een PTT-route op Noord-Walcheren; dit is de eerste zwaluw in 29 jaar decembertellingen!

Bram Aarts

Roodborsttapuit in winterkleed.
(Foto: Harvey van Diek)

Figuur 1. Aantallen Grote en Kleine Zilverreigers tijdens PTT-tellingen.